

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ATLYGIO UŽ PAŽYMŲ, LIUDIJANČIŲ SU VALSTYBĖS LYGIO EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ SUSIJUSIAS NENUGALIMOS JĖGOS (*FORCE MAJEURE*) APLINKYBES, IŠDAVIMĄ KOMPENSAVIMO SĄLYGŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos / pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, argumentai dėl nepriimtų pastabų
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (2018-04-30 raštas Nr. (1.6) 2T-291)	<p>1. Kaip jau buvo minėta Teisingumo ministerijos 2017-11-09 rašte Nr. (1.11 E) 7R-8367 bei 2018-01-05 rašte Nr. (1.6 E) 2T-9, teiktuose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Prekybos, pramonės ir amatų rūmų išduota nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijanti pažyma (toliau – pažyma) nesukuria materialinių teisinių padarinių. Materialinius teisinius padarinius, t. y. atleidimą nuo atsakomybės už sutarties neįvykdymą, civilinės atsakomybės netaikymą (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212, 6.253 straipsniai) lemia nenugalimos jėgos aplinkybių buvimas, bet ne jas liudijančios pažymos išdavimas. Tokia pažyma nelaikytina <i>prima facie</i> įrodymu. Atsižvelgiant į pažymos prasmę, manytina, kad šių ar panašaus pobūdžio pažymų išdavimo veiklą galėtų vykdyti taip pat ir kiti subjektai ir šių pažymų išdavimas iš esmės galėtų būti laikomas atliekama komercine ūkine veikla. Apibendrinant, abejotinas valstybės biudžeto lėšų naudojimo kompensuojant aptartų pažymų išlaidas tikslingumas, pagrįstumas, nes, visų pirma, tokia pažyma nesukuria materialinių teisinių padarinių, nelaikytina <i>prima facie</i> įrodymu, ir antra, analogiško pobūdžio pažymų išdavimo veiklą galėtų vykdyti taip pat ir kiti subjektai, o Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas įpareigotų kompensuoti tik Prekybos, pramonės ir amatų rūmų išduotų pažymų išlaidas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąją situaciją susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ projekto (toliau – Nutarimo projektas) tikslas – nustatyti nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos teikimo tvarką, kompensuojant žemės ūkio veiklos subjektams už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąją situaciją susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą Prekybos, pramonės ir amatų rūmams (toliau – Rūmai) mokamą atlygį. Nutarimo projektas nėra susijęs su šias pažymas išduodančio subjekto kompetencijos klausimu. Rūmai Nutarimo projekte yra įvardyti tik dėl to, kad šiuo metu tai yra vienintelis subjektas, kuriam nacionaliniais teisės aktais (Lietuvos Respublikos prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. 222 „Dėl Nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 222) yra pavesta išduoti nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančias pažymas.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212 straipsnio 1 dalimi, nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą šalis gali būti atleidžiama, jeigu įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių, kurių ji negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti sutarties sudarymo metu, taip pat negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti. Kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo ar civilinės atsakomybės netaikymo gali būti panaudotos Rūmų išduodamos nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančios pažymos. Tačiau žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie dėl ekstremalios situacijos jau yra patyrę nuostolių (dažnai siekiančių net visų ūkinės veiklos metų pajamų dydį), pažymos išdavimo kaštai yra per didelė finansinė našta. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Nutarimo projektu žemės ūkio veiklos subjektams numatoma teikti valstybės pagalba kompensuojant minėtų pažymų išdavimo išlaidas padėtų jiems ne tik išvengti pažymų išdavimo kaštų, bet ir sudarytų galimybes ginti savo teisėtus interesus sutartinių įsipareigojimų nevykdymo procese ir tokiu būdu išvengti dar didesnių finansinių netekimų. Atsižvelgiant į ankstesnių metų statistiką (nedidelį žemės ūkio veiklos subjektų, kuriems buvo išduotos nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos liudijančios pažymos, skaičių), galima teigti, kad našta valstybės biudžetui dėl Nutarimo projektu siūlomos naujos valstybės pagalbos priemonės vykdymo būtų minimali.</p>

<p>2. Pakartotinai akcentuotina ir ši pastaba. Kaip nurodoma lydimajame medžiagoje, Nutarimo projektu siekiama pažymų išdavimą padaryti labiau prieinamą žemės ūkio veiklos subjektams. Teigiama, kad žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie dėl ekstremalios situacijos jau yra patyrę nuostolių, pažymos išdavimo kaštai yra per didelė finansinė našta. Atkreiptinas dėmesys, kad tokie argumentai nesudaro pagrindo išskirti tik žemės ūkio veiklos subjektus iš visų, kuriems gali būti reikalingos nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybės liudijančios pažymos. Pažymėtina, kad ir kitų aplinkybių, nurodytų Atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybėms taisyklių, patvirtintų 1996 m. liepos 15 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 840, 3 punkte (pavyzdžiui, stichinės nelaimės, karas, gaisrai ir pan.), atveju subjektai gali patirti tokių nuostolių, kad pažymos išdavimo kaštai jiems gali būti per didelė finansinė našta. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti, ar nereikėtų numatyti galimybės kiekvieną atvejį, kai kreipiamasi dėl pažymos, individualizuoti ir, esant tam tikroms, teisės aktų nustatytoms, sąlygoms, gauti kompensaciją pažymai.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nutarimo projektu nėra nustatomos kokios nors išimtys iš šiuo metu galiojančio teisinio reguliavimo, reglamentuojančio nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo procesą. Nutarimo projekto tikslas nustatyti ekonomiškai, socialiai ir politiškai labai jautriame žemės ūkio sektoriuje veikiantiems subjektams galimybę sušvelninti ekstremalių situacijų sąlygotus papildomus kaštus, kompensuojant jiems pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą. Siūlomos pagalbos teikimo teisinis pagrindas – 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL 2013 L 352, p. 9), kuris numato galimybę <i>de minimis</i> pagalbą teikti tik pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems subjektams.</p> <p>Žemės ūkio ministerija neprieštarautų iniciatyvai, jei, kaip nurodyta Teisingumo ministerijos pastaboje, būtų atlyginami nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo kaštai ir kitais atvejais, pvz., stichinės nelaimės, karas, gaisrai ir pan., tačiau tokia kompensavimo tvarka turėtų būti rengiama visiškai kitu teisiniu pagrindu.</p>
<p>4. Atkreiptinas dėmesys, kad pažyma Apraše turėtų būti įvardijama taip, kaip ir Prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatyme, ir Nutarimo projektu tvirtinamo Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų aprašo (toliau – Aprašas) 1 punkte minimame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarime Nr. 222 „Dėl Nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ – nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijanti pažyma.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nutarimo Nr. 222 reguliavimas apima visas nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančias pažymas, tuo tarpu Nutarimo projektas – tik tas, kurios liudija su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, todėl Nutarime Nr. 222 vartojama formuluotė yra per plati. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Nutarimas Nr. 222 neapibrėžia pažymos, kaip sąvokos, o tik aprašo, kokio pobūdžio pažymas (liudijančias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes) išduoda Rūmai; Nutarimo projekte taip pat nėra apibrėžiama sąvoka, o numatoma, kad pagalba teikiama tik už tas pažymas, kurios liudija su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes.</p>

	<p>5. Lydraštyje nenurodomas valstybės biudžeto lėšų poreikis įgyvendinti Nutarimo projektą. Atkreiptinas dėmesys, kad jis galėtų būti nurodomas pateikiant duomenis, kiek lėšų būtų reikėję kompensuojant atitinkamų pažymų įsigijimo išlaidas 2017 metais.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Tikslų priemonės įgyvendinimui reikalingą lėšų poreikį suplanuoti sudėtinga, nes jis konkrečiu atveju priklausytų nuo paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos apimties ir subjektų, kuriuos paveikia paskelbta ekstremali situacija ir kurie kreiptųsi pažymų, skaičiaus. Tačiau remiantis ankstesnių metų statistika dėl pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimo besikreipusiųjų žemės ūkio veiklos subjektų nedidelio skaičius, darytina prielaida, kad našta valstybės biudžetui dėl siūlomos naujos pagalbos priemonės vykdymo būtų minimali.</p>
	<p>7. Vadovaujantis teisėkūros efektyvumo principu, abejotinas Nutarimo projekto reikalingumas. Jei visgi būtų nuspręsta taikyti išlaidų už pažymą kompensavimo valstybės biudžeto lėšomis modelį, siūlytina įvertinti galimybę atitinkamą reglamentavimą įtvirtinti ne naujame Vyriausybės nutarime, o jau galiojančiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarime Nr. 222 „Dėl Nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Skiriasi Nutarimo projekto ir Nutarimo Nr. 222 teisinis pagrindas bei reguliavimo tikslas.</p> <p>Nutarimas Nr. 222 priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymu ir nustato nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarką. Tuo tarpu Nutarimo projektas parengtas vadovaujanti reglamentu (ES) Nr. 1408/2013, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 6 punktu ir reglamentuoja nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos teikimą iš valstybės biudžeto lėšų kompensuojant žemės ūkio veiklos subjektams atlygį, kuris mokamas Rūmams už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą.</p> <p>Nutarimo projektu nėra keičiama nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarka, o tik siūloma suteikti <i>de minimis</i> pagalbą žemės ūkio veiklos subjektams, tam tikromis sąlygomis kompensuojant išlaidas, patirtas dėl šių pažymų išdavimo.</p>
<p>Lietuvos Respublikos finansų ministerija (2018-04-27 raštas Nr. ((1.16 E-0203)-5K-1807365)-6K-1802392)</p>	<p>Atkreipiame dėmesį, kad prieš teikiant teisės akto projektą, kurio nuostatų įgyvendinimui gali prireikti papildomų valstybės biudžeto lėšų, projekto rengėjai turėtų įvertinti teisės akto projekto įtaką valstybės biudžetui. Šiuo atveju, nesant galimybės paskaičiuoti ir numatyti tikslų lėšų poreikį (nes lėšų poreikis priklausytų nuo konkrečios paskelbtos ekstremalios situacijos apimties ir subjektų), galėtų būti įvertinta, kiek Pažymų žemės ūkio subjektams buvo išduota pastaruosius 3–5 metus. Taip pat, mūsų nuomone, diskutuotina Nutarimo projekto nuostata dėl kompensacijos dydžio – numatoma 100 proc. dydžio Rūmams sumokėto atlygio kompensacija. Pažymėtina, kad siekis Pažymų išdavimą padaryti labiau prieinamą nesuponuoja pareigos jas išskirtinai žemės ūkio subjektams padaryti nemokamas. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad atsižvelgiant į valdžios</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų aprašo projekto 5 punktas patikslintas numatant, kad pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams, kurie sumokėjo atlygį už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybių, dėl kurių šie žemės ūkio veiklos subjektai negalėjo įvykdyti žemės ūkio veiklos sutartinių įsipareigojimų, išdavimą, bus kompensuojama iki 100 proc. sumokėto atlygio, bet ne daugiau kaip 200 Eur už vieną pažymą.</p> <p>Lėšos pagalbai įgyvendinti bus skiriamos atsižvelgiant į Žemės ūkio ministerijai einamaisiais metais skirtus asignavimus. Jei turimų asignavimų nepakaks, atlygio už pagal faktą išduotų pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, kompensavimui, apskaičiuota kompensacija kiekvienam žemės ūkio veiklos subjektui bus mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui. Detalios nuostatos dėl pagalbos apskaičiavimo ir teikimo bus įtvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.</p> <p>Taip pat žr. argumentus prie Teisingumo ministerijos 2 pastabos.</p>

	<p>sektoriaus fiskalinę drausmę reglamentuojančius teisės aktus ir įvertinus jau priimtus papildomus valstybės biudžeto išpareigojimus, Nutarimo projekto nuostatų įgyvendinimui Žemės ūkio ministerijai gali tekti ieškoti galimybių žemdirbių patirtas išlaidas kompensuoti iš ministerijai numatytų asignavimų kitoms programoms, ieškoti vidinių išteklių, mažinant veiklos sąnaudas ir optimizuojant valdymo struktūrą.</p>	
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė</p>	<p>1. Manome, kad Projekto rengėjų <i>siūlomas teisinis reguliavimas ir jo pagrindimas</i> dėl šių priežasčių nėra tinkamiausias, todėl tobulintinas iš esmės:</p> <p>Pirma, Projekto preambulėje <i>neįvardintas tinkamas teisinis pagrindas</i>, kuris Vyriausybę įpareigotų patvirtinti Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų aprašą (toliau – Aprašas). Iš Projekto preambulėje nurodytų teisės aktų nekyla Vyriausybei pareiga patvirtinti Aprašo nuostatas: 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (toliau – Reglamentas) yra tiesiogiai taikomas teisės aktas, todėl jam nereikia jokios nacionalinės priemonės, inkorporuojančios jį į valstybės narės teisinę sistemą, išskyrus atvejus, kai tokios priemonės būtinumas yra numatytas (ar numanomas) pačiame Komisijos reglamente ir tai užtikrintų visišką Komisijos reglamento nuostatų įgyvendinimą. Projekto lydimajame medžiagoje nepateikta informacija, kad Projekte siūlomas kompensavimas atitinka valstybės pagalbos kriterijus, kad nebus pažeistos valstybės pagalbos taisyklės ir kita susijusi informacija. Taip pat</p>	<p>Neatsižvelgta. Nutarimo projekto tikslas – sudaryti galimybes žemės ūkio veiklos subjektams, Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gauti kompensaciją už Rūmū išduotas pažymas, liudijančias su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, dėl kurių šie žemės ūkio veiklos subjektai negalėjo įvykdyti žemės ūkio veiklos sutartinių išpareigojimų. Numatoma, kad kompensacija būtų teikiama nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos forma iš valstybės biudžeto lėšų pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams (toliau – žemės ūkio veiklos subjektai), nes būtent šiai subjektų grupei nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba leidžiama vadovaujantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL 2013 L 352, p. 9). Nutarimo projekte siūlomas kompensavimas atitinka valstybės pagalbos kriterijus, todėl nebus pažeistos valstybės pagalbos skyrimo taisyklės.</p>

Projektas turėtų būti suderintas su Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos.

Kitas Projekto preambulėje nurodytas teisinis pagrindas – Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 6 punktas nėra tiesioginis teisinis pagrindas Vyriausybei nustatyti Apraše dėstomas nuostatas, nes įvardina tik žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros paramos įgyvendinimo priemonės rūšį, o nenustato konkretų įpareigojimą Vyriausybei. Juo labiau Projekto preambulėje nurodytas Nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 222, negali būti teisiniu pagrindu nustatyti Projekte siūlomą teisinį reguliavimą, nes Vyriausybė įgyvendina įstatymus, o ne savo pačios nutarimus.

Antra, neaišku, kodėl ir koku pagrindu nustatomas kompensavimas tik dėl pažymų, kurios liudija su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusios nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, nes ir kitos pažymos turi tokią pat teisinę galią, kodėl tik už Prekybos, pramonės ir amatų rūmų išduotas pažymas kompensuojama ir, kodėl būtent tokiai asmenų grupei kompensuojama, nes ir kitos asmenų grupės, patyrusios stichinės nelaimės, karo, gaisrų padarinių gali atsidurti dar sunkesnėje finansinėje būklėje. Atsižvelgdami į tai, manome, kad siūlomas reguliavimas nepagrįstas ir gali pažeisti asmenų lygiateisiškumo principą. Konstitucinis Teismas 1997 m. gegužės 6 d. nutarime yra konstatavęs, kad *esant pakankamai motyvuotam ir pagrįstam reikalui, atskiroms subjektų grupėms įstatymu galima nustatyti specialų*

Pasaulyje vykstanti klimato kaita kelia tiesioginę grėsmę ir Lietuvos žemdirbiams. Didžiausią įtaką ji daro augalų derlingumui, produkcijos kokybei, darbo ir medžiagų sąnaudoms. Pvz., dėl gausiai iškritusio kritulių kiekio apsemiami pasėliai, žūsta dalis ar net visas derlius, stipriai pablogėja jo kokybė, prarandama galimybė tęsti veiklas (sėti žieminius augalus ar pan.), dėl ko žemdirbiai ne tik netenka pajamų, bet ir negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų pagal sutartis (pvz., tiekti žemės ūkio produkcijos supirkėjams). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212 straipsnio 1 dalimi, nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą šalis gali būti atleidžiama, jeigu įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių, kurių ji negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti sutarties sudarymo metu, taip pat negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti. Kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo ar civilinės atsakomybės netaikymo gali būti panaudotos Rūmų išduodamos nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančios pažymos. Tačiau žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie dėl ekstremalios situacijos jau yra patyrę nuostolių (dažnai siekiančių net visų ūkinės veiklos metų pajamų dydį), pažymos išdavimo kaštai yra per didelė finansinė našta.

teisinį statusą ar įtvirtinti tam tikrus teisinės padėties ypatumus.

Trečia, mūsų manymu, siūlomas kompensavimo mechanizmas neatitinka *teisėkūros aiškumo principo, o kompensacijos dydis priklausys ne nuo objektyvių aplinkybių*. Aprašo 5 ir 6 punktų nuostatos yra neaiškios, neapibrėžtos, gali būti įvairiai interpretuojamos ir iš anksto užprogramuoja ginčą dėl nustatomų kompensacijų dydžių (nurodoma, kad kompensuojama *iki 100 proc.*), nenustatant bendrų kriterijų (sąlygų), į kuriuos būtų atsižvelgiama kompensuojant už nurodytų pažymų išdavimą sumokėtą atlygį ir be teisinio pagrindo paveda pagalbos teikimo ir administravimo tvarką nustatyti žemės ūkio ministrui. Kartu su Projektu pateiktoje derinimo pažymoje pateiktas kompensacijų mokėjimo mechanizmas tik įneša dar daugiau neaiškumo ir suteikia galimybę piktnaudžiauti nustatant konkretų kompensacijos dydį, nes nurodoma, kad „lėšos pagalbai įgyvendinti bus skiriamos atsižvelgiant į Žemės ūkio ministerijai einamaisiais metais skirtus asignavimus. Jei turimų asignavimų nepakaks, atlygio už pagal faktą išduotų pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, kompensavimui, apskaičiuota kompensacija kiekvienam žemės ūkio veiklos subjektui bus mažinama proporcingai trūkstamų lėšų kiekiui. Detalios nuostatos dėl pagalbos apskaičiavimo ir teikimo bus įtvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu“.

Ketvirta, atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama

Priėmus Nutarimo projektą, Žemės ūkio ministerijai reikės parengti ir priimti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymą, reglamentuojantį nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimo ir administravimo tvarką.

Nutarimo projektui įgyvendinti bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos. Tikslų priemonės įgyvendinimui reikalingą lėšų poreikį suplanuoti sudėtinga, nes jis konkrečiu atveju priklausytų nuo paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos apimties ir subjektų, kuriuos paveikia paskelbta ekstremali situacija ir kurie kreiptųsi pažymų, skaičiaus. Tačiau remiantis ankstesnių metų statistika dėl pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, išdavimo besikreipusių žemės ūkio veiklos subjektų nedidelio skaičius, darytina prielaida, kad našta valstybės biudžetui dėl siūlomos naujos pagalbos priemonės vykdymo būtų minimali.

Pažymėtina, kad 2017 m. Rūmai yra išdavę 18 pažymų dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taigi darytinos prielaidos, kad našta valstybės biudžetui kasmet galėtų būti apie 4 000 eurų.

	<p>nepakankamai. Derinimo pažymoje nurodyta, kad „tikslų priemonės įgyvendinimui reikalingą lėšų poreikį suplanuoti sudėtinga, nes jis konkrečiu atveju priklausytų nuo paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos apimties ir subjektų, kuriuos paveikia paskelbta ekstremali situacija ir kurie kreiptųsi pažymų, skaičiaus“. Atkreiptinas dėmesys, kad priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 4 d. nutarimas „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“, kuriame valstybės lygio ekstremalioji situacija paskelbta visoje šalyje dėl sausros padarinių žemės ūkio sektoriuje. Atsižvelgiant į tai, turėtų būti įvertintas papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis ir galimybė jį skirti, įvertinant ir tai, kad šios lėšos galėtų būti skiriamos kitiems, įstatymuose pagrįstiems tikslams įgyvendinti (taip pat įvertinant ir Projekto įsigaliojimo datą, nes 2018 m. valstybės biudžetas jau suplanuotas).</p>	
--	--	--

